

Nume: _____ Data: _____

FIȘĂ DE LUCRU – EDUCAȚIE MEDIA

Fapte și opinii / Cum funcționează uneltele simple?

Citește cu atenție textul.

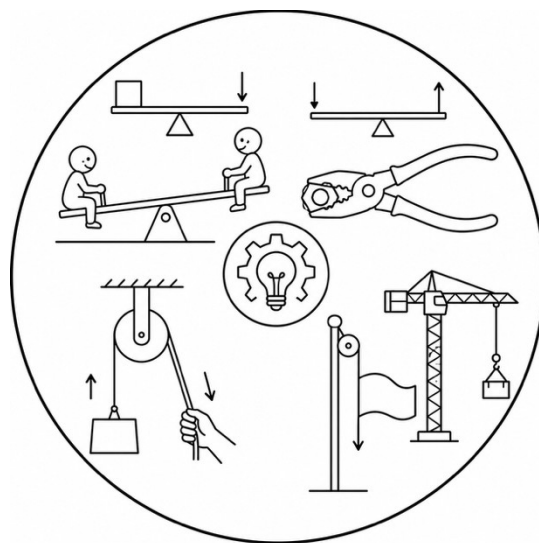
O unealtă simplă este un obiect care ne ajută să facem ceva cu mai puțin efort, schimbând direcția sau mărimea forței pe care o folosim. Pârghia și scripetele sunt două exemple clasice de unelte simple.

O pârghie este o bară rigidă care se rotește în jurul unui punct fix, numit punct de sprijin. Un balansoar sau un clește sunt exemple de pârghii — ele ne permit să ridicăm greutatea mare folosind o forță mai mică.

Un scripete este o roată cu un șanț, peste care trece o frânghie sau un cablu, folosită pentru a ridica obiecte grele mai ușor, schimbând direcția forței aplicate — tragi în jos, iar obiectul urcă.

Aceste unelte simple stau la baza multor mașini complexe pe care le folosim azi, de la macarale de construcție până la sistemele care ridică jaluzelele sau steagurile pe catarg.

Știi că? Este posibil ca egiptenii antici să fi folosit pârghii și planuri înclinate pentru a construi piramidele, cu mii de ani înainte de mașinile moderne.

Postarea lui Tudor, 10 ani (rețea de socializare):

Azi am construit un scripete simplu la școală cu o rolă și o sfoară! Am reușit să ridic o cutie grea, folosind mult mai puțină forță. Cred că este genial cum funcționează asta! Doamna a spus că este posibil ca egiptenii să fi folosit pârghii pentru piramide. Mie mi se pare uimitor cât de vechi sunt aceste invenții. Părerea mea este că uneltele simple sunt mult mai interesante decât par la prima vedere.

De reținut: De cele mai multe ori, informațiile pe care le citim pe internet (postări, comentarii, recenzii) sunt un amestec de fapte și opinii. De aceea este important să învățăm să le recunoaștem și să facem diferența între ele.

Fapt sau opinie – care e diferența?

Un **FAPT** este o împrejurare reală, o acțiune sau un fenomen care poate fi observat sau verificat. Faptele sunt universale, adică apar la fel, indiferent de cine le privește.

O **OPINIE** este o părere personală, cu care putem fi sau nu de acord. Opiniile pot diferi de la o persoană la alta.

*Ca să exprimăm opiniile ne folosim de cuvinte ca **părerea mea este că, eu cred că, mi se pare.***

Exercițiul 1. Găsește faptele și opiniile din postare

Recitește postarea de mai sus. Găsește și notează **3 fapte** și **3 opinii**.

FAPTE	OPINII

Exercițiul 2. Completează cu un cuvânt potrivit

Completează spațiile libere cu un cuvânt sau o expresie potrivit(ă), astfel încât enunțul să devină o **opinie** (de exemplu: *părerea mea este că, eu cred că, mi se pare, interesant, frumos etc.*)

- _____, uneltele simple sunt mult mai interesante decât par.
- Faptul că egiptenii poate au folosit pârhii pentru piramide mi se pare _____.
- _____ că ar trebui să construim mai multe unelte simple la școală.

Exercițiul 3. Transformă fapt ↔ opinie

Exemplu: Fapt: O pârhie este o bară rigidă care se rotește în jurul unui punct de sprijin. → Opinie: Cred că este genial cum o unealtă simplă poate reduce efortul necesar pentru a ridica ceva greu.

a) Fapt: Un scripete schimbă direcția forței aplicate pentru a ridica obiecte.

Opinie: _____

b) Opinie: Uneltele simple sunt mult mai interesante decât par la prima vedere.

Fapt: _____

Exercițiul 4. Analizează informația

Bifează întrebările pe care ar trebui să ți le pui atunci când citești o informație pe internet.

- ☐ Cine a publicat informația?
- ☐ Există dovezi care o susțin?
- ☐ Pot verifica informația și în alte surse?
- ☐ Îmi place această informație?
- ☐ Autorul prezintă un fapt sau o opinie?
- ☐ Sunt indicate sursele informațiilor?

Exercițiul 5. Gândește critic

Un coleg îți spune:

„Am citit că un scripete poate ridica orice greutate, oricât de mare, fără să fie nevoie deloc de efort din partea ta.”

1. Ți se pare o afirmație ușor de crezut sau greu de crezut? De ce?

2. Ce spune textul despre cum reduce scripetele efortul necesar?

3. Ce ai verifica pentru a testa afirmația?

Surse de documentare

- Encyclopaedia Britannica – Simple machine: <https://www.britannica.com/technology/simple-machine>
- Science Kids – Simple Machines: <https://www.sciencekids.co.nz>
- NASA Education Resources: <https://www.nasa.gov/stem>

Material realizat în cadrul proiectului „Educație media digitală pentru tinerii din România”, finanțat de Fondation Botnar, coordonat de Centrul pentru Jurnalism Independent și implementat în parteneriat cu Ashoka România, E-Civis, EDUMI, Funky Citizens și Grupul PONT